

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури

СУДОВА ВЛАДА В УКРАЇНІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт
для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
Національного університету «Одеська юридична академія»
(галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»)

О д е с а
«Юридична література»
2 0 2 4

УДК 347.9(477)(072)
С892

У к л а д а ч і:

М. О. Кравченко, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2680-8430>;

А. В. Кубасенко, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6648-9764>;

О. Г. Свида, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5805-3557>;

Л. П. Нестерчук, старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6124-7910>

Р е ц е н з е н т и:

Ю. М. Бисага, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства Ужгородського національного університету, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

О. В. Крижановська, доцент кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Рекомендовано науково-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 5 від 21.02.2024 р.)

ISBN 978—966—419—437—9

© Кравченко М. О., Кубасенко А. В., Свида О. Г.
та ін., укладання, 2024

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>Тематичний план</i>	6
Тема 1. Правова природа судової влади	7
Тема 2. Принципи судової влади	10
Тема 3. Специфіка функцій судової влади	13
Тема 4. Становлення системи судоустрою в незалежній Україні	16
Тема 5. Вища рада правосуддя як ключовий орган у забезпеченні незалежності судової влади	19
Тема 6. Роль Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у забезпеченні належного функціонування судової влади	22
Тема 7. Судова влада та суміжні інститути	25
<i>Питання для підготовки до іспиту</i>	28
<i>Рекомендований перелік джерел</i>	33

ВСТУП

Судова влада в Україні — навчальна дисципліна для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр на факультеті судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія» (спеціальність 081 «Право»).

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань про судову гілку влади як одну з гілок державної влади загалом.

Завдання дисципліни полягають у: висвітленні правової природи судової влади; наданні характеристики принципам судової влади; окресленні специфіки функцій судової влади; висвітленні становлення системи судоустрою в незалежній Україні; дослідженні взаємодії судової влади та суміжних інститутів.

Об'єктом вивчення академічної дисципліни є правовідносини, що пов'язані із функціонуванням судової влади в Україні. Предметом — судова влада в Україні.

В рамках навчального курсу висвітлюються такі питання як: 1) природа та функції судової влади; 2) місце судової влади в системі поділу державної влади; 3) система органів судової влади; 4) основні положення Концепції судово-правової реформи 1992 р.; 5) основні положення «малої судової реформи» 2001 р.; 6) зміни в судоустрої України відповідно до положень Закону України «Про судоустрій» від 07.02.2002 р.; 7) зміни в судоустрої України відповідно до положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» 2010 р.; 8) судова реформа 2016 року — внесення змін до Конституції України, принципи положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р.; 9) взаємодія прокуратури та суду; 10) адвокатура в системі правосуддя.

Вивчення здобувачами вищої освіти дисципліни «Судова влада в Україні» спрямовано на поглиблення вже здобутих знань в рамках таких дисциплін як «Судові та правоохоронні органи України», «Загальна теорія держави та права», «Конституційне

право», «Історія держави та права» та формування нових теоретичних знань та практичних навичок, що будуть корисними під час вивчення подальших освітніх компетенцій.

Задля більш ефективного засвоєння матеріалу в рамках курсу передбачається використання наочного матеріалу (слайдів).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва теми	Години	
		лекції	практичні заняття
1	Правова природа судової влади	2	2
2	Принципи судової влади	2	2
3	Специфіка функцій судової влади	2	2
4	Становлення системи судоустрою в незалежній Україні	2	4
5	Вища рада правосуддя як ключовий орган у забезпеченні незалежності судової влади	2	2
6	Роль Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у забезпеченні належного функціонування судової влади	2	2
7	Судова влада та суміжні інститути	2	2

ТЕМА 1

ПРАВОВА ПРИРОДА СУДОВОЇ ВЛАДИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці правової природи судової влади.

Особливої уваги потребують положення ст. 6 Конституції України, яка передбачає поділ державної влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Задля кращого розуміння проблематики історії становлення судової влади як самостійної гілки влади, варто приділити увагу періодизації її розвитку у наукових джерелах.

Питання до практичного заняття

1. Природа судової влади.
2. Історія становлення судової влади як самостійної гілки судової влади.
3. Судова влада як елемент механізму держави.
4. Місце судової влади в системі поділу державної влади.
5. Система органів судової влади.

Теми доповіді

1. Проблема довіри населення до судової гілки влади.
2. Суди та ЗМІ: проблеми взаємодії.

Тестові завдання

1. Завершіть речення: «Судова влада є багатогранним, багатofакторним явищем, яка має як соціальну так і державно-правову...»
А) структуру;

- Б) організацію;
- В) природу;
- Г) діяльність.

2. Основні підходи до визначення судової влади:

- А) інституціональний, функціональний, організаційно-функціональний;
- Б) державний, функціональний;
- В) прикладний, організаційно-функціональний;
- Г) виключний, інституціональний.

3. Судова влада є складовою:

- А) державної влади;
- Б) виконавчої влади;
- В) суспільних відносин;
- Г) державно-виконавчих органів.

Завдання

Класична теорія поділу державної влади передбачає також наявність системи стримувань і противаг. Визначте, яким чином в Україні реалізується система стримувань і противаг щодо судової влади.

Самостійна робота

1. Підготуйте есе на тему «Ідея розподілу державної влади на гілки влади як передумова появи самостійної судової влади у працях видатних філософів».

2. Підготуйте схематичне відображення системи «стримувань та противаг» органів судової влади.

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Висновок № 18 «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії». Консультативна Рада Європейських Суддів (CCJE). Лондон, 16 жовтня 2015. URL: https://court.gov.ua/userfiles/vusn_18_kr.pdf

4. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.

5. Белов Д., Придачук О. Місце та роль судової влади в системі органів державної влади: реалізація принципу народовладдя. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 535—540.

6. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.

7. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

8. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

9. Новоселова В. В. Формування довіри до судової влади в Україні в контексті утвердження принципу верховенства права: теоретико-правові засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2020. 20 с.

10. Попадинець Г. О. Сутність, зміст та основні ознаки судової влади. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 4. С. 114—117.

11. Северінова О. Б. Роль судової влади у правовій державі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 3. С. 16—20.

12. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

13. Судова влада в Україні. Особливості організації та здійснення в умовах воєнного стану / під заг. ред. Копотуна І. М. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 634 с.

14. Судова влада: монографія / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. Х.: Право, 2015. 792 с.

15. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник/ за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

16. Чорна С. Роль судової влади в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 186—190.

ТЕМА 2

ПРИНЦИПИ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці принципів судової влади. Крім того, потребують уваги положення Конституції України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Задля кращого розуміння проблематики реалізації принципу незалежності судової влади варто дослідити зміст Щорічних доповідей Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні» за різні роки.

Питання до практичного заняття

1. Правова природа та система принципів судової влади.
2. Незалежність судової влади.
3. Єдність судової влади.
4. Легітимність судової влади.
5. Транспарентність судової влади.
6. Самостійність судової влади.

Теми доповіді

1. Співвідношення принципу незалежності суддів та незалежності судової влади.
2. Порушення незалежності суддів: сучасний стан проблеми.
3. Міжнародні стандарти незалежності судової влади.

Завдання

У судовому засіданні учасники справ зловживають своїми процесуальними правами, порушуючи тим самим порядок в судовому засіданні.

Надайте правову оцінку ситуації.

Самостійна робота

1. Підготуйте усну доповідь на тему «Суб'єкти-носії судової влади».

2. Підготуйте презентацію на тему «Сучасні проблеми статусу суддів як носіїв судової влади».

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

3. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>

4. Висновок № 17 (2014) Консультативної Ради Європейських суддів про оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та повагу до незалежності судової влади. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>

5. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні: Щорічна доповідь за 2020 рік. *Вебсайт Вищої ради правосуддя*. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_z_2020_rik_pro_stan_zabezpechennya_nezalezhnosti_suddiv_v_ukrayini.pdf

6. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні: Щорічна доповідь за 2022 рік. *Вебсайт Вищої ради правосуддя*. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_z_2022_rik_pro_stan_zabezpechennya_nezalezhnosti_suddiv_v_ukrayini.pdf

7. Андронов І. В. Транспарентність судової влади в умовах діджиталізації цивільного судочинства. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. С. 127—133. URL: <https://doi.org/10.51989/NUL>. 2021.3.18

8. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.

9. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія. Харків: Право, 2021. 448 с.

10. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

11. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

12. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.

13. Пушкар С. І. Забезпечення незалежності суддів як гарантія їх діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 78, ч. 2. С. 336—341.

14. Пушкар С. І. Роль Вищої ради правосуддя у забезпеченні незалежності судової влади: дис. ... д-ра філос. Одеса, 2023. 263 с.

15. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

16. Судова влада в Україні. Особливості організації та здійснення в умовах воєнного стану / під. заг. ред. Копотуна І. М. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 634 с.

17. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник / за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

18. Українець О. Б. Легітимність судової влади: теоретико-методологічні аспекти її оцінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 78, ч. 2. С. 342—347.

19. Чабан Н. А. Неупередженість судової влади як гарантія забезпечення прав людини: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 293 с.

20. Чорна С. Принцип самостійності як важливий конституційний принцип організації та діяльності судової влади в Україні. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 135—141.

21. Шапенко Л. Принципи правового забезпечення судової влади в умовах євроінтеграції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 5 (34). С. 24—30.

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІЙ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці функцій судової влади. Задля кращого розуміння сутності та змісту функцій судової влади варто приділити увагу співвідношенню понять «функції судової влади», «завдання судової влади» та «мета судової влади». Задля систематизації функцій судової влади, потребуватимуть уваги підходи до їх класифікації.

Питання до практичного заняття

1. Загальна характеристика функцій судової влади.
2. Система функцій судової влади.
3. Правосуддя як основна функція судової влади.

Теми доповіді

1. Співвідношення понять «мета», «завдання», «функції» судової влади.
2. Проблеми відправлення правосуддя в умовах воєнного стану».

Самостійна робота

1. Підготуйте презентацію на тему «Класифікація функцій судової влади».
2. Підготуйте есе на тему «Участь населення у здійсненні правосуддя».

Тестові завдання

1. До функцій судової влади з перерахованих належать:

- А) боротьба зі злочинністю;
- Б) правосуддя;
- В) нагляд за дотриманням законів;
- Г) профілактика злочинів.

2. До загальних ознак судової влади відносять:

- А) дослідно-правовий характер влади, функціональність влади, самодостатність влади, судочинність влади;
- Б) соціальний характер влади, структура владовідносин, цілеспрямованість влади, вольовий характер влади, регулююче й організаційне призначення влади, примусовий характер влади;
- В) державність влади, законність влади, протидійність влади;
- Г) дистанційність влади, цілеспрямованість влади, вольовий характер влади, регулююче й організаційне призначення влади, примусовий характер влади.

3. До специфічних ознак судової влади відносяться:

- А) об'єктивність, легітимність, нормативність, особлива предметна сфера, ситуативний характер;
- Б) незалежність, нормативність, ймовірність, вірогідність, сфера діяльності;
- В) доступність, гарантійність, державність, нормативність;
- Г) легітимність, складність, постановлення рішень, доступність, гласність.

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Белов Д., Придачук О. Місце та роль судової влади в системі органів державної влади: реалізація принципу народовладдя. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 535—540.
4. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.
5. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

6. Калараш А. А. Функції судової влади: теоретико-правовий аналіз. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. Т. 2, № 3. С. 88—92
7. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.
8. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.
9. Семерак О. С., Семерак І. О. Судуострій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.
10. Судова влада в Україні. Особливості організації та здійснення в умовах воєнного стану / під. заг. ред. Копотуна І. М. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 634 с.
11. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник / за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

ТЕМА 4

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці становлення системи судустрою в незалежній Україні. Особливої уваги потребуватимуть Закони України «Про судустрой» 2002 р., та «Про судустрой і статус суддів» 2010 р. (з подальшими змінами), 2016 р.

В рамках дослідження сучасних проблем організації та діяльності суддів окремої уваги потребують рекомендації Ради суддів України щодо роботи судів в умовах воєнного стану.

Питання до практичного заняття

1. Передумови проведення судово-правової реформи в Україні після здобуття незалежності. Основні положення Концепції судово-правової реформи 1992 року.

2. Зміни в судустрой після прийняття Конституції України 1996 року. Основні положення «малої судової реформи» 2001 р.

3. Зміни в судустрой України відповідно до положень Закону України «Про судустрой» від 7 лютого 2002 р.

4. Зміни в судустрой України відповідно до положень Закону України «Про судустрой і статус суддів» 2010 р.

5. Судова реформа 2016 р. — внесення змін до Конституції України, принципові положення Закону України «Про судустрой і статус суддів» від 2 червня 2016 р.

6. Місце Конституційного Суду України в судовій гілці влади.

7. Сучасні проблеми організації та діяльності суддів.

Теми доповіді

1. Фінансування суддів та його проблеми.
2. Діджиталізація судів.
3. Проблема ефективності судів.

Завдання

Громадянин К. звернувся до Верховного Суду із скаргою на рішення Н-ської міської ради.

Проаналізуйте правову ситуацію.

Самостійна робота

1. Підготуйте усну доповідь на тему «Вплив європейських інституцій на систему судоустрою України».
2. Підготуйте презентацію на тему «Органи, що забезпечують належне функціонування суддів».

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Artemenko I., Bakaianova N., Pushkar S., Naumenko S., Kubaienko A. Institute for Evaluating Judges as an Element of the State Judicial System. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory*. 2020 Vol. 23. Is. 5. URL: <https://www.abacademies.org/articles/institute-for-evaluating-judges-as-an-element-of-the-state-judicial-system-9697.htm>
4. Bakayanova N, Tsiselskyi O. The role of economic courts in the economic development of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8, No. 3. P. 14—19. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-3-14-19>
5. Бакаянова Н. М. Проблеми цифровізації правосуддя. *Актуальні проблеми судового права*: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 21 квітня 2023 р.) / відповід. ред. Л. М. Москвич. Харків: Юрсайт, 2023. С. 44—52.
6. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.
7. Деменчук М. О. До питання корупції в судовій владі. *Вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2020. № 43. С. 202—204.

8. Косюта М. В., Свида О. Г. Дискусійні питання функціонування Великої палати Верховного Суду. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2021. № 4. С. 154—159. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2021/24.pdf

9. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізаорової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

10. Кравченко М. О. До питання судової реформи у 2022 р. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2021. № 54. С. 130—133.

11. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

12. Khotynska-Nor O., Potapenko A. Courts of Ukraine in Wartime: Issues of Sustainable Functioning. *Revista Jurídica Portucalense*. 2022. № 31. P. 218—239.

13. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.

14. Мисник Н. Робота судів України в умовах воєнного стану. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ru/news/209874_robota-sudv-ukrani-v-umovakh-vonnogo-stanu

15. Москвич Л. М. Підсилення інституційної незалежності суду в системі євроінтеграційних кроків України. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 162. С. 179—195.

16. Нестерчук Л. П. Організація діяльності судів в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2022. № 56. С. 127—131.

17. Орленко А. І. Деякі аспекти діджиталізації судів як один з напрямків судової реформи. *Наукова та педагогічна спадщина професора Ю. Є. Полянського*: зб. мат. круглого столу (Одеса, 17 лютого 2023 р.) / відп. ред. Н. М. Бакаянова; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. С. 47—49.

18. Свида О. Г. До питання щодо утворення, реорганізації або ліквідації судів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 594—597. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/141.pdf

19. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

20. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник / за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ОРГАН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці організації та діяльності Вищої ради правосуддя — конституційного органу державної влади та суддівського врядування.

Особливої уваги варто приділити положенням Закону України «Про Вищу раду правосуддя», «Про Конституційний Суд України», Регламенту Вищої ради правосуддя та Щорічним доповідям про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

Питання до практичного заняття

1. Правовий статус Вищої ради правосуддя.
2. Особливості здійснення повноважень Вищою радою правосуддя та її органами.
3. Розгляд ВРП справ щодо порушення вимог щодо несумісності.
4. Дисциплінарне провадження щодо суддів.
5. Контроль Вищої ради правосуддя за випадками втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя.
6. Розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді
7. Щорічна доповідь про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

Теми доповіді

1. Історія становлення та розвитку Вищої ради правосуддя.
2. Аналіз опублікованих Щорічних доповідей про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

3. Перспективи надання ВРП права законодавчої ініціативи та права на звернення до Конституційного Суду України.

Завдання

Один з суддів Кам'янсько-Дніпровського районного суду, що знаходиться у Запорізькій області, повідомив, що у період із 24 лютого 2022 року по 7 квітня 2022 року перебував на тимчасово окупованій території. Суддя розповів, що на його мобільний телефон, мобільний телефон його дружини надходили дзвінки із пропозицією до нього щодо співпраці з окупаційною владою. Крім того, до помешкання матері його дружини неодноразово приїжджали особи, які цікавилися місцезнаходженням судді, а також ключей від будівлі вищезазначеного суду. Як зазначається у звіті, суддя не порушив присягу судді, відмовився надати згоду на добровільне зайняття посади в незаконних судових органах, створених на тимчасово окупованій території.

Чи наявні обставини, що становлять загрозу суддівській незалежності? Надайте правову характеристику ситуації.

Самостійна робота

1. Підготуйте есе на тему «Підвищення ефективності взаємодії Вищої ради правосуддя з прокуратурою та органами правопорядку».

2. Підготуйте презентацію на тему «Посилення інституційної спроможності Вищої ради правосуддя як напрямок судової реформи».

Список рекомендованих джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
4. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
5. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності

судових органів та незмінюваність суддів. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.

6. Бакаянова Н. М., Пушкар С. І. Дискусійні питання щодо створення служби дисциплінарних інспекторів. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 161. С. 57—74.

7. Бакаянова Н. М. Про значення Щорічної доповіді Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні». *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (29 жовтня 2021 р., Чернівці) / редкол.: О. В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2021. С. 17—19. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/docs/zbirnyk-29.10.21.pdf>

8. Білоус О. В. Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 21 с.

9. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.

10. Демидюк О. Б. Організаційно-правові засади діяльності Вищої ради правосуддя: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 230 с.

11. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

12. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

13. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.

14. Плакса В. І., Рибалко В. О. Організаційно-правові аспекти діяльності Вищої ради правосуддя: монографія. Київ; Львів: Видавець Вікторія Кундельська, 2023. 244 с.

15. Пушкар С. І. Роль Вищої ради правосуддя у забезпеченні незалежності судової влади: дис. ... д-ра філос. Одеса, 2023. 263 с.

16. Свида О. Г. Вища рада правосуддя: проблеми функціонування в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 463—467.

17. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

18. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник/ за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

19. Халюк С. О. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя в Україні та відповідних органів у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2023. 543 с.

ТЕМА 6

РОЛЬ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ СУДДІВ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченою проблематиці організації та діяльності Вищої кваліфікаційної суддів України.

В рамках вивчення цієї теми потребує уваги пропозиція щодо трансформації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію суддів України.

Окремої уваги потребує Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Питання до практичного заняття

1. Правовий статус та повноваження ВККС України.
2. Організаційні форми діяльності ВККС України.
3. Порядок розгляду Комісією інформації щодо судді (кандидата на посаду судді), висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, що надані Громадською радою доброчесності.
4. Перевірка декларацій родинних зв'язків судді та декларації доброчесності судді (кандидата на посаду судді).

Теми доповіді

1. Вплив призупинення діяльності ВККС України на судову владу.
2. Прийняття ВККС рішення про відрядження судді.

Завдання

Громадянин К. виявив намір стати суддею. Для участі у доборі на посаду судді він подав до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України визначений законом перелік документів. Після перевірки документів Вищою кваліфікаційною комісією суддів України було відмовлено в допуску до участі у доборі на посаду судді. Відповідне рішення було вмотивоване тим, що у письмовій заяві фраза «Прошу допустити» повторюється двічі (у реченні — прошу допустити до участі у доборі кандидатів на посаду судді).

Громадянин К. вважає, що така технічна помилка не може бути підставою для відмови в допуску в допуску до участі у доборі на посаду судді.

Чи допускає чинне законодавство наявність таких технічних помилок під час подання документів для участі у конкурсі на посаду судді? Надайте правову оцінку ситуації.

Самостійна робота

1. Підготуйте есе на тему «Правовий статус членів ВККС».
2. Підготуйте презентацію на тему «Напрямки взаємодія ВРП та ВККС України».
3. Підготуйте презентацію на тему «Історія становлення та розвитку ВККС України».

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Білоус О. В. Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 21 с.
4. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.
5. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.
6. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

7. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.

8. Попик А. Особливості правового статусу Вищої кваліфікаційної комісії суддів як суб'єкта реалізації кадрової політики. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 12. С. 105—110.

9. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

10. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник/ за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

11. Сухарко А. В. Система органів суддівського врядування в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 88. С. 128—134

12. Теремецький В. І. Роль і місце Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в системі правосуддя України. *Право і безпека*. 2022. № 3 (86). С. 92—103. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.08>.

СУДОВА ВЛАДА ТА СУМІЖНІ ІНСТИТУТИ

Методичні рекомендації

Вивчення теми передбачає ознайомлення зі спеціальною літературою (підручники, монографії, статті тощо), присвяченої проблематиці організації та діяльності прокуратури, адвокатури, Вищої ради правосуддя та виконання судових рішень.

Особливої уваги варто приділити Законам України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про прокуратуру», «Про Вищу раду правосуддя», «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень». Крім того, потребують уваги Правила адвокатської етики та Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів.

Питання до практичного заняття

1. Взаємодія прокуратури та суду.
2. Адвокатура в системі правосуддя.
3. Безоплатна правнича допомога в Україні.
4. Органи виконання рішень суду.

Теми доповіді

1. Сучасні проблеми системи безоплатної правничої допомоги.
2. Міжнародні стандарти діяльності адвокатури.

Самостійна робота

1. Підготуйте презентацію на тему «Взаємовідносини «адвокат — суддя»: етичний аспект».
2. Підготуйте презентацію на тему «Взаємовідносини «прокурор — суддя»: етичний аспект».

3. Підготуйте есе на тему «Проблеми виконання судових рішень в Україні».

4. Підготуйте есе на тему «Взаємодія органів судової влади та громадянського суспільства».

Завдання

Після закінчення судового засідання суддя вийшов у коридор разом з адвокатом однієї з сторін у цивільній справі. Суддя та адвокат потиснули руки. Суддя запросив адвоката до свого кабінету, посилаючись на те, що він хоче обговорити деталі святкування дня народження його сина та запросити адвоката разом з його дружиною на святкування. Цей діалог почули сторони судового процесу.

Надайте правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
5. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. URL: [http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19)
6. Висновок No 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів. *Судова влада України*. Офіційний вебсайт. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.
7. Висновок No 16 (2013) Про відносини між суддями та адвокатами. Судова влада України. Офіційний вебсайт. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.
8. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2017. 395 с.
9. Бакаянова Н. М., Свида О. Г. Перспективи розвитку прокуратури України у світлі законодавчих змін. *Право України*. 2019. №. 11. С. 316—333. URL: <https://doi.org/10.33498/louu-2019-11-316>
10. Бакаянова Н. М. Система принципів адвокатської етики за Правилами адвокатської етики. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*:

матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10 листопада 2023 р.) / редкол.: Н. М. Бакайнова (гол.), Є. С. Хижняк, О. Г. Свида [та ін.]. Одеса: Юридична література, 2023. С. 7—12.

11. Бандурка С. С. Європейські стандарти адвокатської діяльності. *Європейські перспективи*. 2022. № 1. С. 5—11.

12. Білоус О. В. Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 21 с.

13. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.

14. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

15. Косюта М. В. Прокуратура як суб'єкт державної влади України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. Вип. 97. С. 104—116.

16. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.

17. Khotynska-Nor O., Bakaianova N., Kravchenko M. Prosecutor's Office of Ukraine Under Martial Law: Challenges, Trends. *Statistical Data Access to Justice in Eastern Europe*. 2023. 3 (20). P. 1—14. URL: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-6.3-a000303>

18. Khotynska-Nor O., Potapenko A. Courts of Ukraine in Wartime: Issues of Sustainable Functioning. *Revista Juridica Portucalense*. 2022. № 31. P. 218—240.

19. Khotynska-Nor O., Bakaianova N. Transformation of Bar in Wartime in Ukraine: on the Way to Sustainable Development of Justice (On the Example of Odesa Region). *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 3(15). P. 146—154.

20. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.

21. Нестерчук Л. П. Особливості морально-етичних стосунків у сфері адвокатської діяльності. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакайнова (гол.); НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. С. 310—313.

22. Семерак О. С., Семерак І. О. Судострій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

23. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник / за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

24. Храпенко О. Щодо підвищення кваліфікації адвокатів під час війни. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакайнова (гол.); НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. С. 107—109.

ПИТАННЯ

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Природа судової влади.
2. Ознаки судової влади.
3. Історія становлення та розвитку судової влади як самостійної гілки судової влади.
4. Судова влада як елемент механізму держави.
5. Місце судової влади в системі поділу державної влади.
6. Система органів судової влади.
7. Проблема довіри населення до судової гілки влади.
8. Ідея розподілу державної влади на гілки влади як передумова появи самостійної судової влади у працях видатних філософів.
9. Система «стримувань та противаг» органів судової влади.
10. Правова природа та система принципів судової влади.
11. Незалежність судової влади.
12. Єдність судової влади.
13. Легітимність судової влади.
14. Транспарентність судової влади.
15. Самостійність судової влади.
16. Співвідношення принципу незалежності суддів та незалежності судової влади.
17. Порушення незалежності суддів: сучасний стан проблеми.
18. Міжнародні стандарти незалежності судової влади.
19. Суб'єкти-носії судової влади.
20. Сучасні проблеми статусу суддів як носіїв судової влади.
21. Загальна характеристика функцій судової влади.
22. Система функцій судової влади.
23. Правосуддя як основна функція судової влади.
24. Класифікація функцій судової влади.
25. Участь населення у здійсненні правосуддя.
26. Передумови проведення судово-правової реформи в Україні після здобуття незалежності.

27. Основні положення Концепції судово-правової реформи 1992 року.

28. Зміни в судовострої після прийняття Конституції 1996 року.

29. Основні положення «малої судової реформи» 2001 р.

30. Зміни в судовострої України відповідно до положень Закону України «Про судовострій» від 7 лютого 2002 р.

31. Зміни в судовострої України відповідно до положень Закону України «Про судовострій і статус суддів» 2010 р.

32. Судова реформа 2016 р. — внесення змін до Конституції України, принципові положення Закону України «Про судовострій і статус суддів» від 2 червня 2016 р.

33. Кадрові проблеми у судовій гілці влади.

34. Організація та діяльність судів в умовах воєнного стану.

35. Переваги та недоліки спеціалізації судів.

36. Фінансування суддів та його проблеми.

37. Матеріально-технічне забезпечення діяльності судів.

38. Діджиталізація судів.

39. Проблема ефективності судів.

40. Правовий статус Вищої ради правосуддя.

41. Особливості здійснення повноважень Вищою радою правосуддя та її органами.

42. Розгляд ВРП справ щодо порушення вимог щодо несумісності.

43. Дисциплінарне провадження щодо суддів.

44. Контроль Вищої ради правосуддя за випадками втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя.

45. Розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді.

46. Щорічна доповідь про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

47. Історія становлення та розвитку Вищої ради правосуддя.

48. Аналіз опублікованих Щорічних доповідей про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

49. Надання ВРП права законодавчої ініціативи та права на звернення до Конституційного Суду України.

50. Підвищення ефективності взаємодії Вищої ради правосуддя з прокуратурою та органами правопорядку.

51. Посилення інституційної спроможності Вищої ради правосуддя як напрямку судової реформи.

52. Правовий статус ВКС.

53. Повноваження ВККС.

54. Організаційні форми діяльності ВККС.

55. Порядок розгляду Комісією інформації щодо судді (кандидата на посаду судді), висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, що надані Громадською радою доброчесності.

56. Перевірка декларацій родинних зв'язків судді та декларації доброчесності судді (кандидата на посаду судді).

57. Вплив призупинення діяльності ВККС України на судову владу.

58. Прийняття ВККС рішення про відрадження судді.

59. Історія становлення та розвитку ВККС України.

60. Взаємодія прокуратури та суду.

61. Адвокатура в системі правосуддя.

62. Безоплатна правнича допомога в Україні.

63. Органи виконання рішень суду.

64. Сучасні проблеми системи безоплатної правничої допомоги.

65. Міжнародні стандарти діяльності адвокатури.

66. Взаємовідносини «адвокат — суддя»: етичний аспект.

67. Взаємовідносини «прокурор — суддя»: етичний аспект.

68. Проблеми виконання судових рішень в Україні.

69. Взаємодія органів судової влади та громадянського суспільства.

70. Запити Вищої ради правосуддя, її органів, членів Вищої ради правосуддя та дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя.

71. Відвід члена Вищої ради правосуддя: порядок та підстави.

72. Порядок розгляду справ щодо порушення вимог щодо несутимості.

73. Загальні положення дисциплінарного провадження щодо судді.

74. Попередня перевірка дисциплінарної скарги щодо судді.

75. Відкриття дисциплінарної справи щодо судді.

76. Правовий статус учасників дисциплінарної справи щодо судді.

77. Розгляд дисциплінарної справи щодо судді.

78. Рішення у дисциплінарній справі щодо судді.

79. Розгляд скарги на рішення Дисциплінарної палати про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді.

80. Оскарження рішення Вищої ради правосуддя, ухваленого за результатами розгляду скарги на рішення Дисциплінарної палати.

81. Підстави та порядок звільнення судді з посади за загальними обставинами.

82. Підстави та порядок звільнення судді з посади за особливими обставинами.

83. Оскарження рішення Вищої ради правосуддя про звільнення судді з посади.

84. Подання про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою чи арештом та порядок його розгляду.

85. Підстави тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя.

86. Продовження строку тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності.

87. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя при проведенні кваліфікаційного оцінювання.

88. Оскарження рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя при проведенні кваліфікаційного оцінювання.

89. Підстави та порядок переведення судді з одного суду до іншого.

90. Завдання та підстави кваліфікаційного оцінювання.

91. Проведення кваліфікаційного оцінювання.

92. Етапи кваліфікаційного оцінювання.

93. Завдання та порядок регулярного оцінювання судді.

94. Вимоги до члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

95. Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

96. Набуття повноважень членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

97. Підстави та порядок звільнення члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з посади.

98. Припинення повноважень члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

99. Організація роботи та засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

100. Обрання Голови ВККС, заступника Голови ВККС, секретарів палат та головуючих на засіданнях колегій.

101. Формування персонального складу палат та колегій ВККС.

102. Розгляд питань у засіданні ВККС.

103. Порядок розгляду ВККС інформації щодо судді (кандидата на посаду судді), висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності.

104. Суддівське досьє.

105. Забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

106. Підстави дисциплінарної відповідальності судді та дисциплінарні стягнення стосовно судді.

107. Звернення з дисциплінарною скаргою щодо судді.

108. Припинення повноважень судді у зв'язку з досягненням суддею шістдесяти п'яти років.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
4. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
5. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Основні джерела

7. Бакаянова Н. М. Проблеми цифровізації правосуддя. *Актуальні проблеми судового права*: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 21 квітня 2023 р.) / відповід. ред.: Л. М. Москвич. Харків: Юрсайт, 2023. С. 44—52.
8. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2017. 395 с.
9. Бакаянова Н. М., Пушкар С. І. Дискусійні питання щодо створення служби дисциплінарних інспекторів. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 161. С. 57—74.
10. Бакаянова Н. М. Про значення Щорічної доповіді Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні». *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (29 жовтня 2021р., Чернівці) / редкол.: О. В. Щербанюк та ін. Чернівці: 2021. С. 17—19. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/docs/zbirnyk-29.10.21.pdf>
11. Бакаянова Н. М. Система принципів адвокатської етики за Правилами адвокатської етики. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*: матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10 листопада

2023 р.) /редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), Є. С. Хижняк, О. Г. Свида [та ін.]. Одеса: Юридична література, 2023. С. 7—12.

12. Бандурка С. С. Європейські стандарти адвокатської діяльності. *Європейські перспективи*. 2022. № 1. С. 5—11

13. Белов Д., Придачук О. Місце та роль судової влади в системі органів державної влади: реалізація принципу народовладдя. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 535—540.

14. Білоус О. В. Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 21 с.

15. Булкат М. С. Теоретико-правові засади судової влади: сучасний концепт: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 444 с.

16. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>

17. Висновок № 16 (2013) Про відносини між суддями та адвокатами. Судова влада України. Офіційний вебсайт. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>

18. Висновок № 18 «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії». Консультативна Рада Європейських Суддів (CCJE). Лондон, 16 жовтня 2015. URL: https://court.gov.ua/userfiles/vusn_18_kr.pdf

19. Висновок № 17 (2014) Консультативної Ради Європейських суддів про оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та повагу до незалежності судової влади. *Офіційний вебсайт Судової влади України*. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>

20. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія. Харків: Право, 2021. 448 с.

21. Деменчук М. О. До питання корупції в судовій владі. *Вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2020. № 43. С. 202—204.

22. Демидюк О. Б. Організаційно-правові засади діяльності Вищої ради правосуддя: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 230 с.

23. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг. ред. Юрія Притики, Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с.

24. Калараш А. А. Функції судової влади: теоретико-правовий аналіз. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. Т. 2. С. 88—92.

25. Косюта М. В. Загальні положення про участь прокурора у відборі персонального складу суду присяжних. *Юридичний вісник*. 2022. № 5. С. 79—84.

26. Косюта М. В. Прокуратура як суб'єкт державної влади України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. Вип. 97. С. 104—116.

27. Кравченко М. О. До питання судової реформи у 2022 р. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2021. № 54. С. 130—133.

28. Крючко Н. І. Ознаки судової влади: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2021. 180 с.
29. Макаров М. А., Симчук А. С., Кулик М. Й. Судові та правоохоронні органи України: навч. посібник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 565 с.
30. Мисник Н. Робота судів України в умовах воєнного стану. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ru/news/209874_robota-sudv-ukrani-v-umovakh-vonnogo-stanu
31. Москвич Л. М. Підсилення інституційної незалежності суду в системі євроінтеграційних кроків України. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 162. С. 179—195.
32. Новоселова В. В. Формування довіри до судової влади в Україні в контексті утвердження принципу верховенства права: теоретико-правові засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2020. 20 с.
33. Орленко А. І. Деякі аспекти діджиталізації судів як один з напрямків судової реформи. *Наукова та педагогічна спадщина професора Ю. Є. Полянського*: зб. мат. круглого столу (Одеса, 17 лютого 2023 р.) / відп. ред. проф. Н. М. Бакаянова; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. С. 47—49.
34. Плакса В. І., Рибалко В. О. Організаційно-правові аспекти діяльності Вищої ради правосуддя: монографія. Київ; Львів: Видавець Вікторія Кундельська, 2023. 244 с.
35. Попадинець Г. О. Сутність, зміст та основні ознаки судової влади. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 4. С. 114—117.
36. Попик А. Особливості правового статусу Вищої кваліфікаційної комісії суддів як суб'єкта реалізації кадрової політики. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 12. С. 105—110.
37. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні: Щорічна доповідь за 2020 рік. *Вебсайт Вищої ради правосуддя*. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_za_2020_rik_pro_stan_zabezpechennya_nezalezhnosti_suddiv_v_ukrayini.pdf
38. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні: Щорічна доповідь за 2022 рік. *Вебсайт Вищої ради правосуддя*. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/shchorichna_dopovid_za_2022_rik_pro_stan_zabezpechennya_nezalezhnosti_suddiv_v_ukrayini.pdf
39. Пушкар С. І. Забезпечення незалежності суддів як гарантія їх діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 78, ч. 2. С. 336—341.
40. Пушкар С. І. Роль Вищої ради правосуддя у забезпеченні незалежності судової влади: дис. ... д-ра філос. Одеса, 2023. 263 с.
41. Свидя О. Г. Вища рада правосуддя: проблеми функціонування в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 463—467.
42. Северінова О. Б. Роль судової влади у правовій державі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 3. С. 16—20.

43. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.

44. Судова влада: монографія / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. Х.: Право, 2015. 792 с.

45. Судова влада в Україні. Особливості організації та здійснення в умовах воєнного стану / під. заг. ред. Копотуна І. М. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 634 с.

46. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України: підручник/ за заг. ред. С. М. Гусарова. Харків, 2020. 508 с.

47. Сухарко А. В. Система органів суддівського врядування в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 88. С. 128—134.

48. Теремецький В. І. Роль і місце Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в системі правосуддя України. *Право і безпека*. 2022. № 3 (86). С. 92—103 DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.08>.

49. Українець О. Б. Легітимність судової влади: теоретико-методологічні аспекти її оцінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 78, ч. 2. С. 342—347.

50. Халюк С. О. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя в Україні та відповідних органів у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2023. 543 с.

51. Храпенко О. Щодо підвищення кваліфікації адвокатів під час війни. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакайнова (гол.); НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. С. 107—109.

52. Чабан Н. А. Неупередженість судової влади як гарантія забезпечення прав людини: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2021. 293 с.

53. Чорна С. Принцип самостійності як важливий конституційний принцип організації та діяльності судової влади в Україні. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 135—141.

54. Чорна С. Роль судової влади в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод людини. *Підприємництво, госп-во і право*. 2020. № 8. С. 186—190.

55. Шапенко Л. Принципи правового забезпечення судової влади в умовах євроінтеграції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 5 (34). С. 24—30.

56. Bakayanova N, Tsiselskyi O. The role of economic courts in the economic development of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8, No. 3. P. 14—19. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-3-14-19>

57. Khotynska-Nor O., Bakaianova N. Transformation of Bar in War-time in Ukraine: on the Way to Sustainable Development of Justice (On the Example of Odesa Region). *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 3 (15). P. 146—154.

58. Khotynska-Nor O., Potapenko A. Courts of Ukraine in Wartime: Issues of Sustainable Functioning. *Revista Jurídica Portucalense*. 2022. № 31. P. 218—240.

59. Khotynska-Nor O., Potapenko A. Courts of Ukraine in Wartime: Issues of Sustainable Functioning. *Revista Jurídica Portucalense*. 2022. № 31. P. 218—239.

60. Khotynska-Nor O., Bakaianova N., Kravchenko M. Prosecutor's Office of Ukraine Under Martial Law: Challenges, Trends. Statistical Data. 2023. 3 (20). Access to Justice in Eastern Europe 1—14. URL: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-6.3-a000303>

Судова влада в Україні : методичні вказівки до виконання практичних робіт для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр Національного університету «Одеська юридична академія» (галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право») / уклад. М. О. Кравченко, А. В. Кубаєнко, О. Г. Свида та ін. — Одеса : Юридична література, 2024. — 40 с.

ISBN 978—966—419—437—9

Методичні вказівки до виконання практичних робіт для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр Національного університету «Одеська юридична академія» (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право») містять план практичних занять, завдання до них, теми рефератів, завдання до самостійної роботи та список рекомендованої літератури. Наприкінці методичних вказівок міститься перелік питань для підготовки до іспиту.

УДК 347.9(477)(072)

Навчальне видання

СУДОВА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Методичні вказівки

до виконання практичних робіт
для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
Національного університету «Одеська юридична академія»
(галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»)

У к л а д а ч і:

КРАВЧЕНКО Марина Олександрівна

КУБАШЕНКО Андрій Володимирович

СВИДА Олексій Георгійович

та інші

Надруковано в авторській редакції

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*
Технічний редактор *Д. М. Островеров*

Формат 60×84^{1/16}. Ум. друк. арк. 2,33.
Тираж 300 прим. Зам. № 19 (8).

Видавництво і друкарня «Юридична література»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4284
від 23.03.2012 р.
65009, м. Одеса, вул. Академічна, 7
тел. (048) 777-48-79; 728-75-45
www.stranichka.in.ua